

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний аграрний університет
Економічний факультет

Кафедра філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Методичні рекомендації
щодо самостійної роботи з дисципліни
«Культура наукової мови»

Галузь знань	01 «Освіта / Педагогіка»
Спеціальність	015 Професійна освіта (Економіка)
Кваліфікація	Магістр з професійної освіти (Економіка)

Херсон – 2019

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з дисципліни «Культура наукової мови» для здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальність 015 «Професійна освіта (Економіка)».

Розробники: канд.пед.наук, доцент Варнавська І.В.

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
Протокол №1 від 27 серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією зі спеціальності *Професійна освіта (Економіка)*
Протокол №1 від 27 серпня 2019 року

© Варнавська І.В., 2019

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Зміст навчальної дисципліни.....	6
4. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	6
4. Самостійна робота.....	7
5. Завдання контрольної роботи.....	8
6. Рекомендована література.....	15

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<i>Галузь знань</i> 01. Освіта	Нормативна	
Змістових частин – 2	<i>Спеціальність:</i> Професійна освіта (Економіка)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>проаналізувати наукову статтю за фахом зі збірника наукових праць</i>		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2год самостійної роботи студента – 4год	<i>Освітній рівень:</i> другий (магістерський)	Лекції	
		8 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		70 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю:			
	залік	залік	

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Культура наукової мови» є підвищення мовної компетенції молодих науковців і забезпечення мовного аспекту їх наукової комунікації.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Культура наукової мови» є оволодіння навичками складання тексту наукового стилю, бездоганного у стилістичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному плані, редагування текстів економічного напрямку, а також навичками підготовки і виголошення наукових доповідей, участі наукових дискусій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- особливості наукової діяльності в Україні;
- основні етапи проведення наукового дослідження;
- основні етапи становлення наукового стилю української мови;

- основні орфоепічні та акцентуальні норми сучасної наукової мови;
- основні лексичні, морфологічні та синтаксичні засоби наукового стилю;
- правила конспектування, анотування, реферування наукових джерел;
- основні особливості мовного оформлення наукового тексту;
- тенденції в освіті, структуру й цілі освітніх систем;
- принципи представлення результатів наукового дослідження;
- правила оформлення наукової статті, особливості оформлення бібліографічних посилань і бібліографічного переліку у спеціальних письмових текстах;
- правила оформлення цитат у наукових текстах;
- особливості використання комп'ютерних перекладачів та подальшого редагування наукових текстів;
- вимоги до виступу перед аудиторією, захисту наукових робіт, проведення наукової дискусії тощо.

вміти:

- застосовувати різні форми наукового дослідження;
- формулювати мету, завдання, описати об'єкт і предмет майбутнього наукового дослідження;
- застосовувати відповідні мовні засоби при оформленні наукових текстів;
- застосовувати основні форми і засоби наукової комунікації;
- оформлювати результати власних наукових розвідок;
- здійснювати редагування наукових текстів;
- правильно оформлювати цитати, бібліографічні посилання і бібліографічний перелік у спеціальних письмових текстах;
- виголошувати текст наукової тематики перед аудиторією, захищати наукову роботу, логічно й обгрунтовано відповідати на запитання;
- спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- свідомо та соціально відповідально діяти на основі етичних міркувань та принципів академічної доброчесності;
- виявляти, ставити і вирішувати проблеми, застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- використовувати електронне/дистанційне навчання та інтегрувати його в освітнє середовище;
- застосовувати у викладацькій діяльності наукові підходи до формування та обгрунтування ефективних стратегій в економіці;
- планувати, проводити і презентувати наукові дослідження, готувати результати наукових робіт до оприлюднення;
- застосовувати наукові підходи до формування та обгрунтування ефективних стратегій в економічній та освітній діяльності;
- ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обгрутовуючи й узагальнюючи інформацію для фахівців і широкого загалу;
- діяти з дотриманням етичних норм, цінувати індивідуальне і культурне різноманіття, дотримуватися у професійній діяльності принципів толерантності, діалогу і співробітництва;
- використовувати освітні технології і забезпечувати їх навчально-методичний супровід з метою створення сприятливого освітнього середовища;
- формулювати нові гіпотези та наукові задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розвитку на основі наявного ресурсного потенціалу.

Зміст навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Репродуктивні види наукової діяльності

Тема 1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності.

Наукова мовна культура – основа професійної діяльності. Питання «культури наукової мови». Становлення понять культури наукової мови. Аспекти культури наукової мови.

Тема 2. Сутність та особливості наукового стилю української мови.

Загальна характеристика наукового стилю. Мовні одиниці наукового стилю. Типи мовних висловлювань.

Тема 3. Особливості усного й писемного наукового мовлення (усне мовлення).

Порівняльна характеристика усного й писемного мовлення. Особливості усного мовлення: (індивідуальний інтонаційний стиль; наголос, пауза; наголошування слів; орфоепічні вимоги).

Тема 4. Особливості усного й писемного наукового мовлення (писемне мовлення).

Лексичні, граматичні норми наукового тексту.

Змістова частина 2. Продуктивні види наукової мовленнєвої діяльності

Тема 5. Аналітичне опрацювання інформації наукового джерела.

Конспектування друкованого джерела наукової інформації. Анутовання, реферування, рецензування наукового джерела.

Тема 6. Письмові роботи наукового стилю. Правила оформлення наукової роботи.

Види письмових робіт наукового стилю. Оформлення наукової роботи.

Тема 7. Комунікація як процес обміну науковою інформацією. Комунікативна стратегія, комунікативна тактика, комунікативний намір.

Основні аспекти культури наукового мовлення. Мовний етикет української науки. Визначення комунікативної стратегії та її ознаки. Типологія комунікативної стратегії. Мовні засоби реалізації комунікативного наміру.

Індивідуальне науково-дослідне завдання

АНАЛІЗ НАУКОВОЇ СТАТТІ ЗА ФАХОМ

Доберіть фаховий текст. Запишіть його або оформіть у машинописному (комп'ютерному) вигляді. Складіть його бібліографічний опис.

Увага! Фаховий текст повинен обов'язково мати заголовок.

I. Стильова належність тексту: ...

Підстиль: ...

II. Типологічна будова висловлювання: ... (якщо науковий опис чи наукове міркування, то зазначити його тип – опис статичний чи динамічний; міркування дедуктивне, індуктивне чи індуктивно-дедуктивно-індуктивне).

III. Заголовок виражає ... (тему чи основну думку).

IV. Характеристика мовних ознак наукового тексту:

Лексичні

1. Наявність термінології (заповнити таблицю прикладами з тексту).

<i>Загальнонаукова термінологія</i>	<i>Вузькоспеціальна термінологія</i>

Схарактеризувати п'ять термінів із тексту за схемою:

- за функцією (загальнонауковий чи вузькоспеціальний);
- за будовою (однокомпонентний, двокомпонентний, трикомпонентний чи багатокомпонентний);
- за походженням (питомий чи запозичений, якщо запозичений, то з якої мови).

2. Характеристика абстрагованості змісту тексту (наявність абстрактних іменників, дієслів абстрактного теперішнього часу). Навести приклади.

3. Однозначність і точність лексики, відсутність багатозначних слів, уживання слів у прямому значенні. Навести приклади.

Морфологічні

1. Морфологічний склад висловлювання. Заповнити таблицю.

Кількісний склад частин мови

<i>Іменник</i>	<i>Дієслово</i>	<i>Прикметник</i>	<i>Прислівник</i>

На підставі статистичних даних таблиці зробити висновок про частотність уживання різних частин мови в науковому висловлюванні.

2. Наявність віддієслівних іменників. Навести приклади.

3. Наявність похідних сполучників і прийменників. Навести приклади.

Синтаксичні

1. Синтаксична будова висловлювання. Заповнити таблицю.

Кількісна характеристика синтаксичних конструкцій

<i>Прості неускладнені речення</i>	<i>Прості ускладнені речення</i>	<i>Складні речення</i>

На підставі статистичних даних таблиці зробити висновок про перевагу синтаксичних конструкцій у науковому висловлюванні.

2. Характеристика порядку слів у реченнях. Навести приклади речень із прямим і зворотнім порядком слів.

3. Наявність цитат, визначення виду їх (опосередковане чи безпосереднє цитування). Навести приклади.

V. Рекомендації щодо вдосконалення наукового висловлювання (наявність помилок – лексичних, граматичних та ін. – і варіанти усунення їх).

VI. Складання анотації до опрацьованого наукового тексту.

Самостійна робота

підготувати презентацію на одну із тем:

1. Культура наукової мови.
2. Універсальний характер наукової мови.
3. Наукове мовлення.
4. Предметна (фахова) мова.
5. Об'єкт і предмет культури української наукової мови.
6. Мова науки.
7. Нормативний, комунікативний, естетичний аспекти культури наукової мови.
8. Стилійно грамотне професійне мовлення.
9. Мовна особистість майбутнього фахівця.
10. Особливості професійного спілкування.
11. Співвідношення індивідуального та функційного стилів.
12. Науковий, науково-популярний, науково-довідковий, науково-дидактичний субстилі.
13. Наукові знання та відображення їх у терміносистемах і в жанрових різновидах української наукової мови.
14. Галузеві термінологічні словники як тип мовно-інформаційного тексту.
15. Лексичні особливості наукової мови.
16. Характер оцінної лексики в різних жанрах наукового стилю.
17. Фразеологія наукового стилю.
18. Мовні штампи та кліше в науковій мові.
19. Морфологічні особливості наукового тексту.
20. Синтаксис наукової мови.
21. Питання синтаксичної синоніміки в наукових текстах.

22. Специфіка наукового тексту на тлі текстів інших стилів.
23. Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.
24. Композиція писемного наукового тексту.
25. Варіантність мовних норм у науковій мові.
26. Наукова стаття: структурно-змістові компоненти і вимоги до написання.
27. Мова і стиль анотації, ключові слова.
28. Мова і стиль рецензії.
29. Науковий відгук.
30. Мова і стиль дисертації.
31. Переклад наукового тексту.
32. Перекладність/неперекладність термінів.
33. Комп'ютерний переклад.
34. Рубрикування тексту.
35. Використання скорочень, аббревіатур у наукових текстах.
36. Загальні правила цитування.
37. Оформлення покликань на використану літературу, списків джерел, додатків.
38. Редагування наукових текстів.
39. Типові помилки в науковій мові.
40. Мовна репрезентація наукового знання у світовому науковому просторі.
41. Наука в міжкультурній комунікації.
42. Форми мовної презентації наукових та науково-технічних результатів.
43. Усна мова науковців.
44. Комунікативно-логічна побудова усної наукової доповіді, виступу.
45. Специфіка участі в дискусії.
46. Науковий діалог.
47. Культура мови і мовний етикет.
48. Мовні електронні ресурси і використання їх у праці науковця.
49. Візуальні засоби презентації наукового дослідження.
50. Вимоги застосування мультимедійних технологій.

Завдання контрольної роботи

ВАРІАНТ 1

1. Виникнення і становлення наукового стилю.
2. Конспект – один з основних видів освітньої діяльності студента.
3. Бібліографічні посилання у науковій роботі.
4. Наведіть зразок *анотації до наукової праці*.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильний варіант відповіді.

Невеликого обсягу науковий твір у періодичному науковому виданні (журналі), збірнику, де автор стисло викладає матеріали та результати здійсненого дослідження відповідно до поданої у назві теми, – це:

- а) анотація; б) реферат; в) стаття; г) рецензія; г) конспект; д) відгук.

ВАРІАНТ 2

1. Історія становлення української наукової мови.
2. Курсова, дипломна та магістерська роботи. Загальна характеристика, правила оформлення.
3. Оформлення списку використаних джерел.
4. Наведіть зразок *рецензії на наукове джерело*.

5. Виконайте тестове завдання.

Знайдіть необхідні слова до паронімів:

- А) перекладацький // перекладний (робота; література; твір; діяльність; процес);
Б) чисельний // численний (перевага; збори; скарги; аналіз; помилки; різниця).

ВАРІАНТ 3

1. Історія українського наукового термінотворення.
2. Різновиди текстів наукового стилю.
3. Цитати у науковому тексті та їх оформлення.
4. Наведіть зразок *плану до реферату*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильну відповідь.

Призначенням наукового стилю є:

- а) спілкування та вплив; б) формування знань про дійсність; в) художнє відтворення дійсності; г) обговорення та пропаганда важливих суспільно-політичних проблем; г) обмін інформацією.

ВАРІАНТ 4

1. Розвиток українського наукового стилю у ХХ ст.
2. Основні ознаки змістової організації мови наукових досліджень (правильність, точність, логічність, ясність, стислість).
3. Таблиці та ілюстрації у науковій роботі, їх оформлення.
4. Наведіть зразок *тез наукового тексту*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте варіант правильної відповіді.

Однією з особливостей наукового стилю є:

- а) використання емоційно забарвленої, образної лексики; б) вживання готових словесних формул; в) переважання складносурядних речень; г) широке застосування слів у переносному значенні; г) використання схем, таблиць, графіків тощо.

ВАРІАНТ 5

1. Періодизація українського наукового термінотворення.
2. Поняття «план». Різновиди планів (номінативний, питальний, тезовий) та їх характеристика.
3. Правила скорочення у науковому тексті.
4. Наведіть зразок *резюме у науковому стилі*.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильну відповідь.

Текстом наукового стилю є:

- а) нота; б) есе; в) новела; г) відгук; д) притча.

ВАРІАНТ 6

1. Сучасний стан та перспективи розвитку наукової термінології.
2. Наукова дискусія – один з найпоширеніших різновидів наукової публічної суперечки.
3. Оформлення перенесень у науковому тексті.
4. Наведіть зразок *плану наукової доповіді*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильний варіант відповіді.

Яка з названих мовних ознак не характерна для наукового стилю?

а) спеціальна термінологія; б) використання канцелярської лексики; в) переважання різнотипних складних речень, стандартних виразів (кліше); г) оперування абстрактними, переважно іншомовними, словами; г) залучення цитат, посилання на першоджерела.

ВАРІАНТ 7

1. Різновиди наукового стилю сучасної української літературної мови.
2. Лекція як форма організації освітнього процесу.
3. Оформлення нумерації у науковому тексті.
4. Наведіть зразок *наукового відгуку*.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильні відповіді.

Ознаки наукового стилю – це:

а) логічність; б) наявність емоційно-експресивної лексики; в) авторська індивідуальна манера; г) смислова точність; г) використання мовних штампів; д) переносне значення слів; е) лаконічність; є) влучність думки; ж) піднесеність, урочистість.

ВАРІАНТ 8

1. Мовна норма – одне з центральних понять мовної культури наукових досліджень.
2. Реферат. Оформлення та структура реферату. Публічний захист реферату.
3. Засоби текстового зв'язку в науковому дослідженні.
4. Наведіть зразок *плану дипломної роботи*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.

Різновиди наукового стилю: а) науково-дипломатичний; б) власне науковий; в) науково-популярний; г) науково-законодавчий; г) науково-діловий; д) науково-фантастичний; д) науково-навчальний; е) науково-економічний; е) науково-публіцистичний; ж) науково-механічний; з) науково-довідковий.

ВАРІАНТ 9

1. Поняття «текст». Основні ознаки тексту.
2. Резюме у науковому стилі.
3. Стандартні кліше у науковому реферуванні.
4. Наведіть зразок *наукового відгуку*.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильні відповіді.

Серед суспільних функцій наукової мови розрізняють: а) інформаційну; б) експресивну; в) дидактичну; г) перформативну; г) гносеологічну; д) комунікативну; е) емоційно-естетичну; є) епістемічну; ж) виховну; з) дослідницьку.

ВАРІАНТ 10

1. Вимоги наукового стилю щодо оформлення наукового тексту.
2. Рецензування наукових праць.
3. Правила цитування та посилання на наукові джерела.
4. Наведіть зразок *наукового звіту*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.

Жанри власне наукового різновиду наукового стилю – це: а) наукова доповідь; б) монографія; в) дисертація; г) енциклопедія; г) каталог; д) науковий звіт; е) словник; є) довідник; ж) підручник; з) нарис.

ВАРІАНТ 11

1. Термін. Термінологія. Термінологічна лексика. Засоби вживання спеціальних реалій, категорій, понять.
  2. Анотування наукового джерела.
  3. Практичне використання словників при роботі з науковими текстами.
  4. Наведіть зразок *плану магістерської роботи*.
  5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
За сферою використання терміни поділяють на:
- а) загальнонаукові; б) активні; в) мотиваційні; г) когнітивні; г) вузькоспеціальні; д) статистичні.

ВАРІАНТ 12

1. Наукові видання (наукова монографія, дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук, автореферат дисертації).
  2. Реферування наукового джерела.
  3. Оформлення перенесень у науковому тексті.
  4. Наведіть зразок *наукової статті*.
  5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Найбільш уживані типи словників – це:
- а) енциклопедичні; б) театральні; в) тлумачні; г) термінологічні; г) пунктуаційні; д) синтаксичні; е) фразеологічні; е) синонімічні; ж) перекладні; з) лексикографічні.

ВАРІАНТ 13

1. Навчальні видання (підручник, посібник, хрестоматія, курс лекцій, методичні рекомендації).
  2. Публічний захист курсової, дипломної та магістерської робіт.
  3. Оформлення додатків у науковій роботі.
  4. Наведіть зразок *тез наукової статті*.
  5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Відповідно до функціонального призначення наукові тексти поділяють на такі види:
- а) оглядовий; б) методологічний; в) гіпотетичний; г) спонукальний; г) теоретичний; д) емпірико-фактологічний; е) практичний; е) додатковий; ж) епідигматичний; з) пояснювальний.

ВАРІАНТ 14

1. Поняття про стиль. Науковий стиль серед інших стилів української мови.
  2. Наукова стаття як результат наукової діяльності.
  3. Редагування наукового тексту. Проблеми редагування.
  4. Наведіть зразок *схеми-моделі реферату*.
  5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Залежно від ступеня ознайомлення з інформацією розрізняють такі різновиди читання наукового тексту:
- а) переглядове; б) реферативне; в) поглиблене; г) аналітико-критичне; г) конспективне; д) ознайомлювальне; е) ситуативне; е) композиційне.

ВАРІАНТ 15

1. Роль словників у формуванні мовної і професійної компетентності майбутнього науковця.
2. Наукове повідомлення і наукова доповідь.
3. Структура та нормативні параметри наукового тексту.
4. Наведіть зразок *анотації*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
За мовним оформленням плани бувають:
а) питальні; б) називні; в) прості; г) складні; г) тезові; д) цитатні.

ВАРІАНТ 16

1. Джерела запозичень української наукової термінології.
2. Тези до наукового тексту.
3. Правила посилання на літературні джерела.
4. Наведіть зразок *рецензії на наукову статтю*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
У науковому тексті доцільним є:
а) довільне скорочення; б) лаконічність викладу; в) точність висловлювань; г) використання конструкцій розмовного стилю; г) розривання односкладових частин складноскорочених слів; д) вживання наукової термінології; е) переносити в наступний рядок дужки або лапки; е) використання цитат; ж) переносити прізвища, залишаючи в кінці попереднього рядка ініціали.

ВАРІАНТ 17

1. Поняття «культура наукової мови» та «культура наукового мовлення».
2. Підготовка і написання наукової доповіді.
3. Цитати та їх оформлення у науковому тексті.
4. Наведіть зразок *складного плану*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Розрізняють такі жанрові різновиди науково-технічного підстилю наукового стилю:
а) інструкції; б) патенти; в) відгуки; г) огляди; г) промислова реклама; д) наукові звіти; е) наукові огляди; е) довідники; ж) каталоги; з) доповіді.

ВАРІАНТ 18

1. Засоби логічної організації наукового тексту.
2. Наукова монографія.
3. Підготовка та складання тез наукової праці.
4. Наведіть зразок *рецензії на навчальний посібник*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
За функціональною класифікацією розрізняють такі різновиди наукового стилю:
а) власне науковий; б) науково-навчальний; в) науково-публіцистичний; г) науково-розмовний; г) науково-діловий; д) науково-довідковий; е) науково-художній; е) науково-інформативний; ж) науково-фантастичний; з) науково-дипломатичний.

ВАРІАНТ 19

1. Основні критерії культури наукової мови.
2. Дисертація (кандидатська і докторська). Структура наукового тексту.

3. Проблеми редагування наукових текстів.
4. Наведіть зразок *плану наукової доповіді*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.

Посилання – це: а) копіювання чужих думок, тексту без вказівки на першоджерело; б) дослівно наведений уривок з якогось тексту для підтвердження або ілюстрації певної думки; в) фрагмент наукової праці, в якому автор подає відомості про предмет свого дослідження, наявні в інших наукових джерелах; г) відомості про джерело, наведені за певними правилами; ґ) засоби, завдяки яким створюють експериментальну частину роботи; д) спосіб корегування, доопрацювання, виправлення, компетентного оцінювання.

ВАРІАНТ 20

1. Структура та нормативні параметри наукового тексту.
2. Автореферат, анотація до автореферату.
3. Сутність і види перекладу.
4. Наведіть зразок *плану академічної лекції*.
5. Виконайте тестові завдання. Позначте правильні відповіді.

У наукових текстах уживається лексика: а) нейтральна; б) емоційно-експресивна; в) наукова фразеологія; г) канцеляризми; ґ) професіоналізми; д) ситуативні кліше; е) діалектизми; є) наукова термінологія.

ВАРІАНТ 21

1. Науковий стиль української мови: призначення, сфера функціонування, особливості.
2. Бібліографічний апарат наукового твору та правила його оформлення.
3. Правила скорочення у науковому тексті.
4. Наведіть зразок *відгуку на автореферат дисертаційного дослідження*.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильний варіант відповіді.

Невеликого обсягу науковий твір у періодичному науковому виданні (журналі), збірнику, де автор стисло викладає матеріали та результати здійсненого дослідження відповідно до поданої у назві теми, – це:

- а) анотація; б) реферат; в) стаття; г) рецензія; ґ) конспект; д) відгук.

ВАРІАНТ 22

1. Поняття «наукова мова», «наукове мовлення».
2. Лексичний склад української наукової мови.
3. Нумерація в науковому тексті та її оформлення.
4. Наведіть зразок *рецензії на дипломну роботу*.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильну відповідь.

Призначенням наукового стилю є:

а) спілкування та вплив; б) формування знань про дійсність; в) художнє відтворення дійсності; г) обговорення та пропаганда важливих суспільно-політичних проблем; ґ) обмін інформацією.

ВАРІАНТ 23

1. Суспільні функції мови науки.
2. Текст як засіб писемного професійного викладу наукової думки.
3. Загальні правила подання ілюстрацій, таблиць, формул.

4. Наведіть зразок *тез наукового тексту*.

5. Виконайте тестове завдання. Позначте варіант правильної відповіді.

Однією з особливостей наукового стилю є:

а) використання емоційно забарвленої, образної лексики; б) вживання готових словесних формул; в) переважання складносурядних речень; г) широке застосування слів у переносному значенні; г) використання схем, таблиць, графіків тощо.

ВАРІАНТ 24

1. Мовна норма як складова культури наукової мови. Типи мовних норм.

2. Наукова термінологічна лексика. Загальнонаукова та спеціальна термінологія.

3. Стаття – наукова публікація, в якій висвітлюються результати наукової діяльності.

4. Наведіть зразок *резюме у науковому стилі*.

5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильну відповідь.

Текстом наукового стилю є:

а) нота; б) есе; в) новела; г) відгук; г) притча.

ВАРІАНТ 25

1. Етика і етикет наукової взаємодії.

2. Фразеологія наукової мови.

3. Навчально-методичні видання – жанри науково-навчального різновиду наукового стилю.

4. Наведіть зразок *плану магістерської роботи*.

5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильний варіант відповіді.

Яка з названих мовних ознак не характерна для наукового стилю?

а) спеціальна термінологія; б) використання канцелярської лексики; в) переважання різнотипних складних речень, стандартних виразів (кліше); г) оперування абстрактними, переважно іншомовними, словами; г) залучення цитат, посилання на першоджерела.

ВАРІАНТ 26

1. Усне мовлення науковця та його специфіка.

2. Лексикографічні джерела та їх використання у наукових дослідженнях.

3. Рецензія – оцінка наукової праці.

4. Наведіть зразок *анотації до наукової статті*.

5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильні відповіді.

Ознаки наукового стилю – це:

а) логічність; б) наявність емоційно-експресивної лексики; в) авторська індивідуальна манера; г) смислова точність; г) використання мовних штампів; д) переносне значення слів; е) лаконічність; є) влучність думки; ж) піднесеність, урочистість.

ВАРІАНТ 27

1. Жанри усного наукового монологічного мовлення.

2. Сутність і види перекладу.

3. Відгук як висловлення думки фахівця, висновків щодо певної наукової роботи.

4. Наведіть зразок *наукової статті*.

5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.

Різновиди наукового стилю: а) науково-дипломатичний; б) власне

науковий; в) науково-популярний; г) науково-законодавчий; г) науково-діловий; д) науково-фантастичний; д) науково-навчальний; е) науково-економічний; е) науково-публіцистичний; ж) науково-механічний; з) науково-довідковий.

ВАРІАНТ 28

1. Жанри діалогічної наукової взаємодії (дискусія, диспут, полеміка).
2. Типові помилки при перекладі наукових текстів. Калькування елементів близькоспоріднених мов.
3. Автореферат – засіб інформування про отримані наукові результати.
4. Наведіть зразок *резюме* у науковому стилі.
5. Виконайте тестове завдання. Виберіть правильні відповіді.
Серед суспільних функцій наукової мови розрізняють:
а) інформаційну; б) експресивну; в) дидактичну; г) перформативну; г) гносеологічну; д) комунікативну; е) емоційно-естетичну; є) епістемічну; ж) виховну; з) дослідницьку.

ВАРІАНТ 29

1. Етичні вимоги щодо наукового дискусивно-полемічного спілкування.
2. Редагування наукового тексту. Проблеми редагування.
3. Реферат як жанр академічного письма.
4. Наведіть зразок *рецензії* на навчальну програму.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Жанри власне наукового різновиду наукового стилю – це: а) наукова доповідь; б) монографія; в) дисертація; г) енциклопедія; г) каталог; д) науковий звіт; е) словник; є) довідник; ж) підручник; з) нарис.

ВАРІАНТ 30

1. Поняття «наукова мова», «наукове мовлення».
2. Висловлення власної думки автора в тексті наукової праці.
3. Конспект як засіб організації наукової праці.
4. Наведіть зразок *тезового плану* до наукового тексту.
5. Виконайте тестове завдання. Позначте правильні відповіді.
Залежно від ступеня ознайомлення з інформацією розрізняють такі різновиди читання наукового тексту:
а) переглядове; б) реферативне; в) поглиблене; г) аналітико-критичне; г) конспективне; д) ознайомлювальне; е) ситуативне; є) композиційне.

Рекомендована література

Базова

- Васенко Л. А., Дубічинський В.В., Кринець О.М. Фахова українська мова: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 273 с.
http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/13968/1/Vasenko_Fakhova_ukrainska_2008.pdf

- Лисенко Н.О., Піддубна Н.В., Тележкіна О.О. Культура наукової мови: навчальний посібник. Харків: Тім Пабліш Груп, 2015. 271 с.

- Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2006. 312 с.

- Семенов О.М., Рудь О.М. Культура фахової мови: навчальний посібник. Суми: РВВ СОІППО, 2014. 260с. https://pedmaster.ucoz.ua/_ld/0/57____.protected.pdf

Допоміжна

Вихованець І. Розмовляймо українською : мовознавчі етюди . Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2012. 160с.

Городенська Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ : КММ, 2014. 124 с.

Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk710976.pdf>

16. Інформаційні ресурси

Дистанційний ресурс НФаУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pharmel.kharkiv.edu

Галузинська Л. І. Українська мова (за професійним спрямуванням) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1153010448789/dokumentoznavstvo/movni_zasobi_naukovogo_stily

Орфографічний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.ua/>

Словник української мови (в 11 т.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/>

Загальні вимоги до оформлення курсових, дипломних і магістерських робіт. – Режим доступу: http://web.znu.edu.ua/lab/fordep/oformlenie/zagalni_vymogy.htm